

עפ"ת 57273/06/14 - ג'ובראן חביש נגד מדינת ישראל, באמצעות פרקליטות מחוז חיפה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
עפ"ת 57273-06-14 חביש נ' מדינת ישראל 30 נובמבר 2014
בפני הרכב כב' השופטים: י' גריל, שופט בכיר (אב"ד) כ' סעב, שופט ס' ג'יוסי, שופט
המערער: ג'ובראן חביש
ע"י ב"כ עו"ד ש. בלומנפלד
נגד
המשיבה: מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז חיפה (פלילי) ע"י ב"כ
עוה"ד הגב' שרון אייל

פסק דין

א. בפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט השלום בעכו, (כב' השופט יעקב בכר) מיום 1.6.14 בת"ד 93-01-09 לפיו נדון המערער, יליד 1988, למאסר בפועל לתקופה של 6 חודשים שאותו יוכל לרצות במסגרת עבודות שירות, 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, תשלום קנס בסכום של ₪ 2,500 ופסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 48 חודשים, וכן פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 4 חודשים על תנאי למשך 3 שנים.

ב. העובדות הצריכות לעניין הינן בתמצית אלה:

כנגד המערער הוגש כתב אישום בינואר 2009 בו נטען, כי בתאריך 20.7.09, בשעה 03:45 נהג המערער רכב פרטי בכביש ירכא - ג'וליס. במהלך אותה נסיעה היה המערער מעורב בתאונת דרכים כשפגע תוך כדי נסיעה בהולך רגל, יליד 1962. הולך הרגל נפצע ונחבל קשות בתאונה זו ופונה לבית החולים כשהוא מונשם ומורדם ובהמשך, נאלץ לעבור ניתוח לקיבוע השברים מהם סבל.

ג. רכבו של המערער ניזוק במהלך תאונה זו והשמשה הקדמית של הרכב נופצה. הגם שהמערער היה מעורב בתאונה והיה עליו לדעת כי בנסיבות המקרה עלול היה להיפגע אדם, לא עצר המערער במקום התאונה או קרוב לו ככל האפשר, וברח מן המקום, מבלי שהגיש עזרה לנפגע, עזרה שיכול היה להגישה בנסיבות המקרה, לרבות הסעת הנפגע לטיפול רפואי.

המערער גם לא הזעיק שירותי הצלה, לא מסר פרטים לאנשים שהיו עם הולך הרגל, ולא הודיע על המקרה לתחנת המשטרה הקרובה למקום התאונה.

ד. כתב האישום ייחס למערער עבירות של הפקרה אחרי פגיעה, לפי סעיף 64א(א) + סעיף 40 של פקודת התעבורה (נוסח חדש), התשכ"א - 1961 (להלן - "פקודת התעבורה"), הפקרה אחרי פגיעה לפי סעיף 64א(ב) + סעיף 40 לפקודת התעבורה, הזזת רכב - עבירה לפי תקנה 144(א)(1) של תקנות התעבורה, התשכ"א - 1961 (להלן: "תקנות התעבורה") + סעיף 38(א) של פקודת התעבורה, אי הגשת עזרה ואי הזעקת שירותי הצלה, לפי תקנה 144(א)(2)(ב) של תקנות התעבורה וסעיף 38(1) של פקודת התעבורה, אי מסירת פרטים לפי תקנה 144(א)(3) של תקנות התעבורה + סעיף 38(1) של פקודת התעבורה, וכן אי הודעה למשטרה לפי תקנה 144(א)(4) של תקנות התעבורה וסעיף 38(1) של פקודת התעבורה.

ה. בישיבת בית משפט קמא מיום 4.4.13, ביקש המערער לחזור בו מן הכפירה ולהודות בעובדות כתב האישום, על דרך של הסדר טיעון. לפיכך הורשע המערער בהתאם להודאתו בכל העובדות נשוא כתב האישום.

ו. באי כח שני הצדדים הודיעו לבית משפט קמא, כי סוכם, שהמערער יישלח לקבלת חוות דעתו של הממונה על עבודות שירות, וכי העונש שיוטל על המערער לאחר קבלת חוות דעת ממונה, יהיה 6 חודשי מאסר, אותם ירצה המערער בעבודות שירות, וכן מאסר על תנאי, פסילה בפועל, פסילה על תנאי, והתחייבות, הכל לפי שיקול דעתו של בית משפט קמא.

ז. בגזר הדין של בית משפט קמא שניתן ביום 1.6.14, ציין בית משפט קמא, לאחר שהמערער נמצא מתאים לביצוע עבודות שירות, כי הוא מחליט לאמץ את הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים ביחס לרכיב המאסר, דהיינו, ריצוי 6 חודשי המאסר בעבודות שירות.

ח. באשר לרכיבי הענישה האחרים, ציין בית משפט קמא, כי בריחה של נהג ממקום התאונה היא מעשה אנטי חברתי, ואנטי מוסרי מובהק, וראוי כי העונש שיוטל ישקף את חומרת המעשה.

המערער נוהג מאז שנת 2008 ולחובתו 3 הרשעות, והאחרונה בהן היא משנת 2011.

בית משפט קמא סבר, שאין במקרה זה נסיבות המצדיקות הטלת פסילה הפחותה מפסילת המינימום.

אדרבא, תוצאות התאונה קשות ביותר, הולך הרגל נחבל חבלות של ממש, הועבר לבית החולים כשהוא מונשם ומורדם, ורק בנס ניצלו חייו. נוכח חומרת עבירת ההפקרה בה הורשע המערער, הודאתו, חלוף הזמן מאז ביצוע העבירה, ועברו התעבורתי הלא מכביד, הטיל בית משפט קמא על המערער, כאמור כבר לעיל, 6 חודשי מאסר לריצוי על דרך של עבודות שירות, 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, קנס בסכום של 2,500 ₪, פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 48 חודשים, וכן פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 4 חודשים על תנאי.

ט. בערעורו המונח בפנינו מלין המערער על רכיב הפסילה בפועל לתקופה של 48 חודשים. נטען, כי היה על בית משפט קמא להביא בחשבון, שהמערער הודה בעובדות כתב האישום, בתחילת פרשת ההגנה, לאחר הסדר טיעון בין הצדדים. עדי התביעה לא נחקרו, כל המסמכים הוגשו בהסכמה, ולאחר שנדחתה טענת "אין להשיב לאשמה", הודה

המערער בעובדות כתב האישום, מבלי שנוהלה פרשת הגנה במסגרת הסדר טיעון, ובכך נטל המערער אחריות על מעשיו, מבלי שהדבר הובא בחשבון כראוי לעניין העונש, וחסך זמן שיפוטי.

י. כמו כן נטען בערעור, שבית משפט קמא לא נתן משקל לעובדה, כי התאונה אירעה שלא באשמת המערער. נטען, שבית משפט קמא שגה משנתן משקל יתר לתוצאות התאונה, שהרי התאונה ותוצאותיה לא אירעו מחמת רשלנותו של המערער.

בצד העובדה שהמערער אכן נטש את מקום התאונה, נטען בערעור, בתור נסיבה מקלה שלא נלקחה בחשבון, כי המערער התייצב מיוזמתו בתחנת המשטרה כ- 4 שעות לאחר התאונה, הודה, נטל אחריות בחקירתו, וטען כי נכנס להלם, ולכן עזב את מקום התאונה.

יא. עוד נטען, כי המערער שיתף פעולה לאורך כל החקירה עם חוקריו והיה מקום להביא זאת בחשבון לצורך הקלה בענישה. כמו כן, נטען, שהיה על בית משפט קמא להביא בחשבון, שהמערער הוא צעיר כבן 26, ללא כל עבר פלילי, ובעל עבר תעבורתי שאיננו מכביד.

יב. בנימוקי הערעור מפנה ב"כ המערער, לדבריו של ב"כ המשיבה, בעמ' 22 לפרוט' של בית משפט קמא, שם ביקש ב"כ המשיבה בפני בית משפט קמא: **"אציין, כי קיימת חובת פסילת מינימום לפי החוק לתקופה של 3 שנים. אבקש פסילה שלא תפחת מהקבוע בחוק"**.

יג. נטען בערעור, שבית משפט קמא הטיל על המערער 48 חודשי פסילה בפועל, משמע, 12 חודשים מעבר לפסילת המינימום של 36 חודשים. בכך בחר בית משפט קמא לכבד את הסדר הטיעון שנכרת בין הצדדים, באופן המחמיר ביותר לעניין רכיב הפסילה בפועל. בנסיבות שבתיק זה, כך נטען, טעה בית משפט קמא, לשיטתו של המערער, כמו כן היה עליו להביא בחשבון, שהתאונה אירעה בשנת 2008, ואילו גזר הדין ניתן ביום 1.6.14, כ-6 שנים לאחר התאונה.

יד. בדיון שהתקיים בפנינו ביום 20.11.14, טען ב"כ המערער, שהצדדים הגיעו להסדר טיעון בבית משפט קמא באופן שתקופת המאסר הועמדה על 6 חודשים בעבודות שירות, ואילו לגבי שאר רכיבי הענישה, ובהם גם משך הפסילה בפועל, היו הצדדים חלוקים.

לטענת הסניגור, אילו היה בית משפט קמא מטיל על המערער את פסילת המינימום של 36 חודשים, כבקשת ב"כ המשיבה בפני בית משפט קמא, היה בכך בית משפט קמא נענה לבקשתה של המשיבה במלואה. לטעמו של הסניגור הטיל בית משפט קמא על המערער תקופת פסילה העולה על זו שביקשה המשיבה, ולכן יש סיבה להתערבותו של בית משפט זה בגזר הדין של בית משפט קמא, במיוחד כשמדובר בהסדר טיעון.

טו. עוד הדגיש הסניגור, כי בענייננו מדובר בתאונה שלא אירעה באשמתו של המערער.

להשוואה הביא ב"כ המערער גזר דין שניתן בבית המשפט המחוזי בירושלים ת"פ 425/09 **מדינת ישראל נ' בן רביעה** (מיום 21.10.10).

באותו מקרה גרם הנאשם לתאונה לאחר שנהג במהירות ולא בהתאם לתנאי הדרך, ילדה נפצעה קשה, הנאשם נמלט ממקום התאונה, והסגיר את עצמו למשטרה זמן קצר ביותר לאחר התאונה ונטל על עצמו אחריות למעשה. עוד צויין, שהנאשם באותו מקרה היה צעיר, ללא עבר פלילי, וכמעט ללא עבר תעבורתי. בית המשפט המחוזי בירושלים הטיל על אותו נאשם עונש של מאסר בפועל לתקופה של 4 חודשים, 3 חודשי מאסר על תנאי, פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה למשך 18 חודשים, ופיצוי למתלוננת.

ט"ז. בשים לב לפער שבין 18 חודשי הפסילה בפועל בעניין **בן רביעה**, הנ"ל לבין 48 חודשי הפסילה שהטיל בית משפט קמא במקרה שבפנינו, ביקש ב"כ המערער כי נפחית מתקופת הפסילה, ומכל מקום ביקש שזו לא תעלה על פסילת המינימום של 3 שנים.

י"ז. ב"כ המשיבה התנגדה להתערבות בגזר דינו של בית משפט קמא, הגישה לעיונו את גיליון ההרשעות הקודמות של המערער, וכן את הרשעות התעבורה שלו, וציינה, שיש להתבונן על עונש הפסילה שהוטל על המערער כחלק ממכלול הענישה שהוטלה עליו במסגרת הסדר הטיעון.

י"ח. לאחר שנתנו דעתנו לכלל נסיבות המקרה, לגזר דינו של בית משפט קמא, ולטיעוניהם של באי כח שני הצדדים, סבורים אנו שיש מקום לקבל את הערעור ולהעמיד את תקופת פסילת רישיון הנהיגה של המערער על תקופת המינימום של 3 שנים.

י"ט. נדגיש, כי תמימי דעים אנו עם בית משפט קמא שעבירת ההפקרה שביצע המערער עבירה חמורה היא ומשקפת התנהגות אנטי חברתית ואנטי מוסרית ואכן ראוי הוא שהענישה תשקף את חומרת המעשה.

כ. בעקרו של דבר, לא היינו רואים הצדקה להתערב בגזר הדין של בית משפט קמא ולקצר את תקופת הפסילה בפועל, אלמלא העובדה שעתירת המשיבה בפני בית משפט קמא בישיבת 11.5.14 (עמ' 22 לפרוט') היתה: "**לעניין נסיבות התאונה, מפנה לכתב האישום שמתאר את העבירות בפירוט. אציין כי קיימת חובת פסילה מינימום לפי החוק לתקופה 3 שנים. אבקש פסילה שלא תפחת מהקבוע בחוק**". (ההדגשה שלנו).

כ"א. נבהיר, שלא היתה בענייננו כל הצדקה להתערב בגזר הדין של בית משפט קמא אילו היתה המשיבה עותרת בפני בית משפט קמא כי יוטל על המערער עונש פסילה לתקופה ארוכה או אילו היתה העתירה לכך שתוטל על המערער פסילה לתקופה של מספר שנים, אך מכל מקום, פסילה שלא תפחת מן הקבוע בחוק. אילו כך היה נטען מטעם המשיבה בפני בית משפט קמא, כי אז משמעות דברים אלה היא שתקופת הפסילה **אשר מעבר לתקופת המינימום**, מסורה לשיקול דעתו של בית המשפט הדין בעניין, לפי כלל הנסיבות והשיקולים הרלוונטיים.

כ"ב. ואולם, במקרה שבפנינו ניתן לפרש את העתירה של המשיבה כפי שהועלתה בפני בית משפט קמא כבקשה

להטיל פסילה שלא תפחת מן הקבוע בחוק (משמע, 3 שנים), וזאת במיוחד על רקע טיעונו של ב"כ המערער בפני בית משפט קמא, שגרס כי יש מקום שבית המשפט יפעיל במקרה זה את סמכותו ויורה על תקופת פסילה **הקצרה** מ- 3 שנים, בשים לב לנסיבות, שאותן הגדיר ב"כ המערער כנסיבות מיוחדות המצדיקות פסילה הנמוכה מתקופת המינימום.

ב"כ המערער אף הרחיק לכת וטען (עמ' 23 לפרוט'): "**אני חושב שאם בית המשפט במקרה זה לא יענה בחיוב באופן אמיתי לבקשת ההגנה ולא יטיל עונש פסילה נמוך משמעותית מאותן שלוש שנים, אותן חברי ציין, לפי דעתי שזה דבר שיפגע בעתיד בעצם נכונות צדדים להגיע להסדר טיעון...**", ונציין, שטענתו זו של ב"כ המערער איננה מקובלת עלינו כלל.

עוד הוסיף וטען הסניגור בפני בית משפט קמא, שהיה בתיק זה קושי ראייתי משמעותי, ולכן לדבריו, זו הסיבה שהמשיבה הסתפקה בתקופת מאסר של 6 חודשים בעבודת שירות.

כ"ג. סבורים אנו, כי חזקה על המשיבה שהיו לה נימוקים ענייניים בעטיים הסכימה לסיים את התיק בפני בית משפט קמא בהסדר טיעון מיטיב עם המערער באופן שלמרות העבירה החמורה של הפקרה, ולמרות פציעתו הקשה של הולך הרגל, תסתכם תקופת המאסר בפועל ב-6 חודשים שניתן לרצותם בעבודת שירות.

זהו בהחלט עונש קל, גם אם מביאים בחשבון את הודייתו של המערער בתחילת פרשת ההגנה, ואת חלוף הזמן הרב מאז אירוע התאונה ועד מתן גזר הדין (כ- 6 שנים). יצוין, שלא נעלם מעינינו כי המערער לא הואשם ולא הורשע באחריות לאירוע התאונה.

כ"ד. המערער הורשע, בין היתר, כאמור כבר לעיל, גם בעבירה של הפקרה לפי סעיף 64א(א) של פקודת התעבורה.

בהתאם לסעיף 40 של פקודת התעבורה, משהורשע אדם בעבירה לפי סעיף 64 או סעיף 64א:

"דינו - בנוסף לכל עונש אחר - פסילה מלקבל או מהחזיק רישיון נהיגה לתקופה שלא תפחת מ- 3 שנים, אולם רשאי בית המשפט בנסיבות מיוחדות שיפרש בפסק הדין להורות על פסילה לתקופה קצרה יותר".

כ"ה. נתנו דעתנו לכל הנסיבות לקולא שהעלה ב"כ המערער, הן בדיון שהתקיים בפנינו, והן בדיון שהתקיים בפני בית משפט קמא, ותמימי דעים אנו עם בית משפט קמא שאין הצדקה כלשהי להטלת עונש פסילה הפחות מפסילת המינימום.

כ"ו. בהתייחס לפסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים, שאליו הפנה ב"כ המערער (ת"פ 425/09 **מדינת ישראל נגד בן רביעה** (מיום 31.10.10)), נציין, שיש לדון בכל מקרה על פי נסיבותיו. כך, למשל, בגזר הדין שעליו הצביע ב"כ המערער הוטל עונש של 4 חודשי מאסר בפועל, מבלי שניתנה אפשרות לרצותו בעבודת שירות, הגם שמדובר היה בצעיר ללא עבר פלילי, ואף ללא עבר תעבורתי (למעט הרשעה אחת), וחרף המלצה חיובית של שירות

המבחן, ואילו במקרה שבפנינו במסגרת הסדר הטיעון, נקבע שאת עונש המאסר בפועל ירצה המערער בעבודת שירות, וזהו הבדל משמעותי.

כ"ז. כפי שכבר ציינו לעיל, בשים לב לחומרת עבירת ההפקרה **לא** היינו מתערבים, ברגיל, בתקופת הפסילה של ארבע שנים כפי שהטיל בית משפט קמא על המערער. ואולם, לנוכח העובדה, שב"כ המשיבה בפני בית משפט קמא עתר, כמפורט כבר לעיל, ל"**פסילה שלא תפחת מהקבוע בחוק**", סברנו, שיש מקום לקבל את הערעור בענין זה.

כ"ח. כידוע, אם קיים ספק בשאלה האם התכוון ב"כ המשיבה בדבריו אלה, כי בית המשפט יסתפק בפסילת המינימום של 3 שנים, או שמא התכוון לתקופת פסילה העולה על 3 השנים, אך שלא תפחת מתקופת המינימום, יש לפרש כל ספק, אם אמנם קיים, לטובת הנאשם.

כ"ט. נוכח כל האמור לעיל, אנו מקבלים את הערעור חלקית במובן זה שאנו מעמידים את תקופת הפסילה בפועל שהוטלה על המערער על תקופת המינימום הקבועה בחוק, דהיינו 36 חודשי פסילה בפועל.

כל שאר רכיבי הענישה שבגזר דינו של בית משפט קמא, עומדים בעינם ללא שינוי.

המזכירות תמציא את העתקי פסק הדין לבאי כוחם של שני הצדדים.

ניתן היום, ח' כסלו תשע"ה, 30 נובמבר 2014, בהעדר הצדדים.

ס. ג'יוסי, שופט

כ. סעב, שופט

י' גריל, שופט, שופט בכיר
[אב"ד]